

“Eesti otsib nurmenukke” juhend

Nurmenukud. Foto autor: Kaarel Kaisel

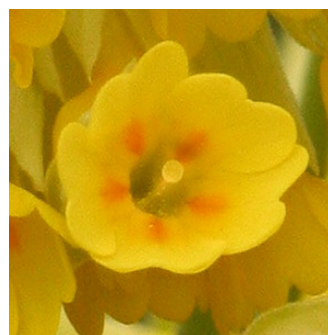
Kuidas õitel vahet teha?

Eelteadmisi nurmenukust pole rohkem vaja kui vaid taim väljanägemise järgi looduses ära tunda. Vaatlus ise on lihtne ning jõukohane kõigile - tuleb piiluda õie sisse ning aru saada, kas tegu on S-tüüpi või L-tüüp õiega. S-tüübi puhul paistavad õies tolmuksad. L-tüübi puhul on õies näha vaid ühte torukest - emakakaela.

Kui peale vaadates ei ole võimalik mitmeid tolmuksaid või ühte emakakaela eristada, pole hullu, liigu järgmise taime juurde ja ehk on sellel õiel erinevus selgem. Esmapilgul võib tolmuksate ja emakakaela eristamine tunduda keeruline, kuid mida rohkem õisi vaadata, seda selgemaks vahe tegemine muutub. Kui aga tõesti leiad õie, millel on mõlema õie tunnused või mis näeb hoopiski veider välja, siis tee sellest pilt, laadi see üles vaatlusankeedi juurde ning kirjuta sellest märkuste lahtrisse.

S-tüüpi õis

L-tüüpi õis

Vaatluse läbiviimine

Kuna õietüübi määramiseks piisab vaid õie sisse vaatamisest, ei pea vaatluse tegemiseks õit üles korjama. Kükita või kummardu taime kohale ja keera õis enda suunas. Samuti pea silmas, et sa ei astuks otse taime peale - niimoodi vaatlust läbi viies hoiad taimed ilusad ja terved ning teed loodusvaatlust ilma loodust häirimata! Vaatle 100 erinevat taime võimalikult hajusalt üle terve ala.

Alusta nii:

Enne loodusesse tulekut veendu, et seltskonnas on kaasas vähemalt üks interneti ligipääsuga nutiseade. Kui see ei ole võimalik, prindi välja vaatlusankeet. Kui lähed välja ning leiad nurmenuku kasvukoha, siis võta lahti nurmenukuveeb www.nurmenukk.ee ja vali sealt "Lisa vaatlus". Pea meeles, et uurime looduslikke kasvukohti, seega koduaiad ja pargid jäta pigem vaatluskohtadest välja. Eelkõige otsi nurmenukku niitudelt ja metsaservadest, ka teeääred võivad olla sobivad vaatluskohad. Enne vaatluse sisestamist tee telefoniga kogu alast võimalikult ülevaatlik pilt, mis hiljem vaatlusankeeti üles laadida.

Sobiliku koha leidmisel alusta vaatluse ankeedi täitmist vastavalt seal esitatud küsimustele. Võimalusel määrab telefon sinu asukoha automaatselt (telefonil peab olema sisse lülitatud asukohateave ehk GPS), kui see pole aga võimalik, vali nurmenukuveebi kaardilt oma asukoht. Proovi hinnata nurmenukkude arvukust kogu alal. Kas näed vaid mõnda isendit (suudad nad kiiresti üle lugeda), kas taimi on arvukalt (sadades) või on terve ala lausa nurmenukkudega kaetud (tuhandetes)?

Hakka ükshaaval taimede õisi vaatlema. Vaata õie sisse ning märgi üles, kas tegu on S-tüüpi või L-tüüpi õiega. Selleks et vältida sama taime korduvat vaatlemist, jäta meelde millisest punktist alustasid ning peale igat vaatlust astu samm edasi. Talita niimoodi seni, kuni vaadeldud on 100 taime õit. Kui juhtumisi polegi sinu uuritaval alal nii palju taimi, pole hullu, loe üle nii palju kui saad ning lisa ankeeti kommentaar, et rohkem taimi polnud.

Kui olete mitmekesi väljas, võite proovida omavahel ala ära jaotada nii, et vaadeldavad taimed asuksid hajusalt üle kogu ala. Üks võib alustada ühest nurgast, teine teisest ja leppige kokku, kust alates teine edasi ei liiguks. Näiteks "sellest kivist vasakul pool loendan mina, paremal pool sina". Kui olete paljukesi - jagage end gruppidesse ja jaotage ala gruppide vahel. Üks inimene võib jääda vaatlusankeeti täitma - tema võib seista näiteks ala keskele ja tulemused üles märkida. Vaatlejad hõikavad järjest, millist õit nad vaatlesid ja üks inimene paneb kogu grupi tulemused kirja.

Nurmenukuveebi sisestage ka enda või oma meeskonna nimi ning kontaktandmed, et saaksite osaleda auhindade loosimises.

Nurmenukud maastikul. Foto autor: Tsipe Aavik

